

T. A. Petukhova

TO THE ISSUE OF TECHNICAL COMPETENCY IN THE CONTEXT OF TECHNOLOGICAL EDUCATION

The article presents the study of the general technical literacy and features of its formation on the basis of technological education. On the basis of this experiment, the necessity to introduce for future teachers of a special course of general technical training, which consists of two modules, is being proved. Specific classification of technological literacy, emphasizing its weight for different specialists, is being substantiated. Education sector «Technology» is an essential component of general education for all students, giving them the opportunity to practice basic knowledge of science. An ascertaining experiment was conducted to analyze the overall technical literacy of students at the Odessa Technical College. The ability of students to understand the general physical principles and laws that underlie the action of the most common technical objects and systems were evaluated. The indicator was also dispersion of the distribution of the frequency of repetition steps of «mechanical intelligence» as a measure of heterogeneity of these distributions. Two years later, this test was conducted for the 2nd and the 3rd year students of SUNPU named after K. D. Ushynsky in the field of «technological education». Statistical methodology of calculating and comparing T-marks was applied. Experimental results suggest that the «mechanical intelligence» of the 3rd year students is much lower than that of high school students. It explains the contradiction between the growth of the saturation of modern society by technique and the loss of professional and cognitive interest of the youth to it, despite the fact that the logic of continuity of educational process in secondary schools and higher educational establishments should contribute to the growth of this indicator. The determined constituents of technological literacy: technological literacy in the process of work which includes the planning and organization of the work process, technological literacy as the use of techniques for technological process support, literacy in design as using the principles of ergonomics, aesthetics, design and artistic processing of materials, technical information literacy as the use of principles of collection, storage, processing and use of information, tech entrepreneurial literacy as an analysis of the needs of people (market), technical design and research literacy as an independent determination of needs and opportunities of the activity during project execution.

Keywords: technical competency, technological education, technique, technology, general technical training, polytechnic horizon

Подано до редакції 19.08.13

УДК: 371.56.5

К. Ю. Савченко

ПЕДАГОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ПЕРЕХОДУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У РЕЖИМ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті розглянуто проблему педагогічного управління процесом переходу професійно-орієнтованої інформації у режим проектної діяльності майбутніх вихователів дошкільного закладу. Суспільство потребує якісно нового вихователя дошкільного закладу, вчителя, який може пристосовуватися до сучасних змін, організовувати творчу, інноваційну діяльність у навчальних закладах із використанням проектних технологій. Проектна діяльність передбачає розвиток пізнавальних навичок студентів – майбутніх учителів, вихователів дошкільних закладів, умінь самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, а також розвиток критичного мислення.

Ключові слова: проектна діяльність, педагогічне управління.

Постановка проблеми. Гуманістична спрямованість сучасної освіти потребує оновлення її змісту на всіх сходинках. Сьогодні змінилось уявлення про мету освіти, що визначається як підготовка всебічно розвиненої творчої особистості, конкурентоспроможної на сучасному ринку праці, яка має успішно працювати в сфері будь-якої професійної діяльності. Сучасне зрушення в усвідомленні сенсу освіти вбачається в переорієнтації на розвиток здібностей студентів, а передача досвіду уподібнюється засобу чи матеріалу конструювання розвивальних процедур. Нинішні

умови вимагають діяльної особистості, спроможної не тільки виконувати чийсь рішення, а й приймати їх самостійно у різних ситуаціях, які часто пов'язані з ризиком, недостатністю інформації, динамічною ринковою кон'юктурою. Теоретичні за змістом і широкі енциклопедичні знання, які тривалий час були головним завданням освітнього процесу, мають стати засобом формування в студента готовності ефективно організувати внутрішні (знання, вміння, цінності, психологічні особливості тощо) та зовнішні (інформаційні, людські, матеріально-фінансові тощо) ресурси для

досягнення поставленої мети.

Професійно-орієнтоване навчання студентів вимагає від них розвитку високого рівня професіоналізму. Професійно-орієнтована спрямованість навчання – це рівень виконання людиною своїх обов'язків. Вона залежить від: 1) сформованості соціально значущих мотивів діяльності (потреби, інтереси, цінності, погляди); 2) відповідності психофізичних властивостей особистості (здібності), які забезпечують необхідний рівень її ефективності професійної діяльності; 3) розвитку психічних процесів особистості (мислення, пам'ять, емоції, почуття, воля); 4) повноти та глибини засвоєних спеціальних, психологічних і педагогічних знань, умінь, навичок, тобто набутого досвіду; 5) соціальної активності особистості [1, с. 86].

Поняття «професійно-орієнтоване навчання» часто пов'язують з таким поняттям, як професійна готовність. У сучасних умовах розвитку й постійного розширення міжнародних контактів іноземна мова стає найважливішим засобом професійного спілкування спеціалістів різних профілів, тому останнім часом в Україні все більше уваги приділяється проблемі викладання іноземних мов з урахуванням потреб майбутніх фахівців. Доцільною є професійна, комунікативно-спрямована підготовка з іноземного мовлення у ВНЗ, що припускає формування у студентів здатності іншомовного спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях.

Останні публікації з теми дослідження. Професіоналізація навчання іноземної мови ставить за головну мету підготовку майбутнього фахівця, здатного використовувати іноземну мову як інструмент професійної діяльності й професійного пізнання (Т. Алексєєва та Н. Шаболдіна [7], Г. Вороніна, І. Гевенталь, Н. Гальскова, К. Мільруд, С. Ніколаєва, Г. Рогова, Ф. Рабинович, Т. Сахарова та інші).

Мета статті. Розглянути проблему педагогічного управління процесом переходу професійно-орієнтованої інформації в режим проектної діяльності майбутніх вихователів дошкільного закладу. Суспільство потребує якісно нового вчителя, який може пристосовуватися до сучасних змін, організувати творчу, інноваційну діяльність у навчальних закладах із використанням проектних технологій. А проектна діяльність передбачає розвиток пізнавальних навичок студентів – майбутніх учителів, вихователів дошкільних закладів, умінь самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення.

Отримані результати. Зміст професійно-орієнтованого навчання характеризується розвинутою здатністю до розв'язання професійних ситуацій, розвиненим мисленням і свідомістю. Ми розглядаємо професійно-орієнтоване навчання як здатність студента педагогічної вищої школи до самовдосконалення; оволодіння знаннями з філологічних і педагогічних дисциплін; як складне особистісне утворення, що включає в себе структурні компоненти, якості особис-

тості, які впливають на мотиваційну сферу. Зміст професійно-орієнтованого навчання становлять соціально значущі мотиви професійної діяльності; педагогічні здібності; повнота, глибина мовленнєвих, філологічних, педагогічних і психологічних знань і вмінь; соціальна активність особистості майбутнього вихователя дошкільного закладу.

Професійна діяльність – це складна динамічна система, що потребує управління. Педагогічне управління специфічне й припускає: з'ясування педагогічних завдань і визначення їх місця в загальній системі із забезпечення якості педагогічної діяльності учасників процесу; планування й організація педагогічної роботи; забезпечення систематичного, інтенсивного функціонування педагогічного процесу; підвищення рівня професійної та педагогічної майстерності педагогів; активізацію самовдосконалення.

Виходячи із цього, управлінськими завданнями педагогів є: формування в себе педагогічної цілеспрямованості, вміння прогнозувати наслідки прийнятих педагогічних рішень, професійно-педагогічної спрямованості навчання; оволодіння методами й прийомом залучення до творчого пошуку для рішення проблем й оцінки професійних ситуацій; стимулювання активності в усіх видах діяльності; встановлення оптимальних строків виконання завдань і доручень, рівня складності й обсягу роботи.

Керування проектами (англ. project management) – сфера професійної діяльності, під час якої визначаються й досягаються чіткі цілі проекту при балансуванні між обсягом робіт, ресурсами, часом, якістю й ризиками. Ключовим фактором успіху проектного керування є наявність чіткого певного плану, мінімізації ризиків і відхилень від плану, ефективного керування змінами, які відбуваються в навчально-виховному процесі сучасної вищої школи [2, с. 416]. У науковій літературі [4, с. 33] визначено такі вимоги до проектної технології, як: 1) життєва проблема, пов'язана з навчальними цілями; 2) дослідницька діяльність учнів у процесі вирішення проблеми; 3) організація діяльності відповідно до етапів проектування; 4) формулювання завдань для виявлення навчальної проблеми; 5) постановка проблеми дослідження, пошук шляхів вирішення; створення проекту; 6) захист; 7) подальше впровадження; самостійність і творчість учнів; 8) практичне або теоретичне значення отриманого продукту з подальшим його впровадженням; розвиток особистості в процесі діяльності.

У роботі зі студентами при проектуванні того чи іншого типу ситуації вона спочатку моделюється викладачем, а потім переноситься в реальну практику за допомогою наступних дій: 1) формування домінанти змісту, тобто ціннісно-сислового акценту, що забезпечує вихід на заданий рівень сприйняття та засвоєння запропонованого матеріалу; 2) застосування певної послідовності пред'явлення одиниць змісту, з якими студенти готові та здатні вступити до взаємодії; 3) використання такого способу інтеграції теорії та прак-

тики, який дозволить актуалізувати в індивідуальному досвіді отримані знання; 4) формування позицій, які дозволяють «керувати» ступенем активності учасників освітньої взаємодії; 5) гнучкий вибір основи для

диференціації аудиторії й оптимального використання форм індивідуально-пошукового руху в освітньому просторі.

Таблиця

Діагностичні ситуації

	Види ситуацій	Педагогічний смисл ситуацій
1	Ситуація введення інформації	Забезпечення однозначного й безумовного розуміння смислу введеної інформації, попередження її можливих наслідків
2	Ситуація формування досвіду	Придбання досвіду роботи на основі інформації в різних видах діяльності (навчальна, імітаційна, професійна) і в різних системах відносин
3	Орієнтаційна ситуація	Формування ціннісних орієнтацій, установок, мотивів по відношенню до запропонованого змісту навчання; корекція позиції майбутнього вчителя
4	Емоційні ситуації	Створення переживань, настрою, емоційного фону, адекватних запропонованому змісту і суб'єктивному досвіду студентів
5	Тренінгові ситуації	Можливість безпосереднього індивідуального відпрацювання умінь і навичок, які базуються на одиниці змісту, що вводиться
6	Креативні ситуації	Створення умов «невизначеності» та виходу на індивідуально-креативний рівень рішення проблеми
7	Еталонні ситуації	Пред'явлення зразків оптимальних варіантів, пов'язаних з даною інформацією дій або відносин
8	Ситуація зворотного зв'язку	Отримання інформації про ефективність перебігу та засвоєння одиниці змісту, про правильність обраної стратегії та тактики роботи з аудиторією

У нашому дослідженні потрібні педагогічні ситуації створювались за рахунок відбору та комбінацій. Наприклад, ситуації введення інформації конструювались за допомогою інформаційного занурення, шляхом знайомства з літературою, концентрованої подачі матеріалу; пошуку точок виходу за межі навчального матеріалу, формування «свого питання»; визначення парадигми, в якій сучасна наука описує проблему. Орієнтаційні ситуації створювались за рахунок включення до діалогу, дискусії з представниками інших позицій (імітаційна та реальна діяльність), створення банку проблем; конструювання. Емоційні ситуації – під час інтерпретації фрагментів із творів різних жанрів (пісні, вірші, малюнки, музичні замальовки, фотографії тощо); створення ряду асоціацій; співпереживання позиції іншої людини, ретроспективи власних переживань.

У дослідженнях [3; 4; 2] визначені переваги проектної діяльності: збільшена мотивація – студенти особисто залучені в проект; задіяні всі чотири види мовленнєвої діяльності – читання, письмо, аудіювання, говоріння; студенти стають відповідальнішими за своє навчання; отримання кінцевого продукту; застосовані автентичні завдання ведуть до отримання автентичного мовного результату; встановлюються міжособистісні стосунки в процесі групової роботи; зміст

роботи обговорюється з викладачем і в центрі знаходиться студент; уводяться різноманітні завдання, що відрізняються від щоденних справ; прищеплюються студентам акуратність і чіткість виконання завдань. Важливим є й те, що в проектуванні педагогічних ситуацій з точки зору компетентнісного підходу уможливаються: 1) проектування досвіду самоорганізації навчальної діяльності; 2) подолання невпевненості в професійній діяльності; 3) педагогічна підтримка; 4) формування особистісних цінностей.

Отже, управління професійно-орієнтованим спрямуванням інформації при підготовці майбутніх учителів філологічних спеціальностей засобами проектної діяльності – це цілеспрямований процес передавання, засвоєння знань щодо механізмів, правил, норм спілкування (в тому числі й іншомовного), специфіки професійної діяльності й активне становлення особистості майбутнього фахівця, реалізація професійних якостей, здібностей, комунікативних умінь і навичок студента в процесі навчання у ВНЗ. Це формування особистості майбутнього фахівця через систему професійно спрямованих ситуацій і виховання позитивного ставлення до цінностей обраної професії. Подальшу свою роботу ми вбачаємо у розробці проблемних задач для дітей дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давыдов В. В. Виды общения в обучении / Василий Васильевич Давыдов. – М.: Педагогика, 1972. – 423 с.
2. Ньюэлл М. В. Управление проектами для профессионалов. Руководство по подготовке к сдаче сертификационного экзамена / Майкл В. Ньюэлл; [пер.]. – «КУДИЦ-ПРЕСС», 2008. – С. 416.

3. Полат Е. Метод проектов: история и теория вопроса / Е. Полат // Школьные технологии. – 2006. – №6. – С. 43-48.

4. Сучасні шкільні технології. Ч. 2 / [упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц]. – [2-ге вид., стереотип.]. – К.: Рад. школа, 2005. – 128 с.

REFERENCES

1. Davydov, V.V. (1972). *Vidy obshcheniia v obuchenii [Types of communication in training]*. Moscow: Pedagogika [in Russian].
2. Newell, M.V. (2008). *Upravlenie proektami dlya professionalov. Rukovodstvo po podgotovke k sdache sertifikatsionnogo ekzamena [Project Management for professionals. Guidelines for preparing to take the certification exam]*. "Kudits-PRESS" [in Russian].
3. Polat, E. (2006). Metod proektov: istoriya i teoriya voprosa [Method of projects: history and theory of matter]. *Shkolniye tekhnologii – School Technologies*, 6, 43-48 [in Russian].
4. Rozhnyatovska, I., & Zots, V. (2005). *Suchasni shkilni tekhnologii [Contemporary school technologies]*. Kyiv: Rad. shkola [in Ukrainian].

К. Ю. Савченко

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ПЕРЕХОДА ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ ИНФОРМАЦИИ В РЕЖИМ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

В статье рассмотрена проблема педагогического управления процессом перехода профессионально-ориентированной информации в режим проектной деятельности будущих воспитателей дошкольного учреждения. Общество нуждается в качественно новом учителе и воспитателе, который может приспособливаться к современным изменениям, организовывать творческую, инновационную деятельность в учебных заведениях с использованием проектных технологий. Проектная деятельность предусматривает развитие познавательных навыков студентов - будущих воспитателей дошкольных учреждений, умений самостоятельно конструировать свои знания и ориентироваться в информационном пространстве, а также развитие критического мышления. Содержание профессионально-ориентированного обучения характеризуется развитой способностью к решению профессиональных ситуаций, развитым мышлением и сознанием.

Ключевые слова: проектная деятельность, педагогическое управление

K. Yu. Savchenko

PEDAGOGICAL CONTROL OVER TRANSITION FROM PROFESSIONALLY ORIENTED INFORMATION TO FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' PROJECT ACTIVITIES

The article considers a problem of pedagogical management of process of transition professional focused information in a mode of design activity of future tutors of a preschool mortgage. Society needs qualitatively new teacher who can adapt to modern changes, organize creative, innovative activity in educational institutions with use of design technologies. And design activity provides development of informative habits of students - future tutors of preschool mortgages of abilities independently to design the knowledge and to be guided in information spacious, development of critical thinking. The professional contents of the focused training are characterized by the developed ability to the solution of the professional situations, the developed thinking and consciousness. We consider the professional focused training as ability of the student of the pedagogical higher school to self-improvement; mastering by knowledge from philological and pedagogical disciplines; as difficult personal education which includes structural components, qualities of the personality which influence the motivational sphere. The contents of the professional focused training is submitted by socially meaning motives of professional activity; pedagogical abilities, completeness, depth of philological, pedagogical and psychological knowledge and abilities; social activity of the identity of future tutor of a preschool mortgage. Professional activity is a difficult dynamic system which needs management. Pedagogical management is specific: clarification of pedagogical tasks and definition of their place in the general system from ensuring quality of pedagogical activity of participants of process; planning and organization of pedagogical work; ensuring systematic, intensive functioning of pedagogical process; increase of level of professional and pedagogical teachers' skills; self-improvement activation.

Keywords: design activity, pedagogical management.

Подано до редакції 19.08.13